

Lausuntopyyntö / Yliopistojen rahoitusmalli

1. Lausunnonantaja ja lausunnonantajan yhteys henkilön tiedot:

Vastaajien määrä: 1

Yritys / Organisaatio	Sukunimi	Etunimi	Sähköposti
Lapin yliopisto	Särkkä	Tarja	tarja.sarkka@ulapland.fi

2. Pidätkö ehdotettua opiskelijapalautteen rahoitustekijän lisäämistä osaksi rahoitusperusteita ja sille ehdotettavaa painoarvoa tarkoituksenmukaisena? Pidätkö rahoituksen laskennan perustaksi valittuja kysymyksiä tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

- Lapin yliopisto katsoo, ettei opiskelijapalaute esitetyssä muodossa ole aito rahoitustekijä. Toimiakseen rahoitustekijänä palaute tulee saada kaikilta kandidaatin tutkinnon loppuvaiheessa olevilta opiskelijoilta ja kysymysten tulee kertoa opetuksen laadusta.
Lapin yliopisto pitää kysymysten valikoitumista rahoituskriteerin perustaksi erittäin tärkeänä. Perusteita sille, miksi kysymyspatteristosta on valittu ehdotetut 13 kysymystä, ei ole käytettävissä. Verrattuna vakavuuteen, jolla julkaisut sijoitetaan JUFO-luokkiin, joka sekin on edelleen ongelmallinen prosessi, kysymysten valinta on jäänyt pienen, lähinnä isoista yliopistoista koostuvan työryhmän tehtäväksi.
Kolmen prosentin rahoitusosuuden jakaminen esitetyin epämääräisin perustein ei ole järkevää. Lapin yliopisto on jo aiemmin esittänyt, että mikäli opiskelijapalaute otetaan mukaan yliopistojen rahoitusmalliin, tulisi liikkeelle lähteä vaihteittain, esimerkiksi vuonna 2015 yhden prosentin ja vuonna 2016 kahden prosentin painoarvolla. Koska palautetta kokonaisuudessaan kerättäneen opetuksen kehittämisen tueksi, tulisi sen jälkeen selvittää, miten yliopistot ovat saadun palautteen pohjalta kehittäneet opetustaan, vai onko sillä ollut lainkaan vaikutusta yliopiston toimintaan.
Koska tutkittua tietoa kyselyaineistosta ei ole käytettävissä, ei varmuutta siitä ovatko vastaajat kuuluneet tyytyväisten vai tyytymättömien opiskelijoiden ryhmään ole tiedossa.

3. Pidätkö ehdotettua opiskelijapalautteen perusteella määräytyvän rahoituksen laskentamekanismia tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- Lapin yliopisto ei pidä valittua arviointiasteikkoa tieteellisesti kestäväenä menettelytapana arvioida jonkin asian hyvyttä/huonoutta. Mietinnössä viitataan Likertin asteikon käyttöön. Asteikon käyttäminen tarkoittaa kuitenkin aina käytännössä viisiportaista tarkastelua, jossa määritellään asteikon ääripäät (1 = täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä).
Esitetyllä tavalla toimittaessa lasketaan yhteen muuttujia, jotka eivät ole keskenään summautuvia. Lisäksi kohta 1 "en tarvinnut/en pysty arvioimaan" summautuu yhteissummaan varsinaisen arvioinnin tulosten kanssa heikentäen loppusummaa.

4. Pidätkö ehdotettuja koulutusosion rahoitustekijöiden painoarvojen muutoksia tarkoituksenmukaisina?

Vastaajien määrä: 1

- Yliopistojen keskeinen tehtävä on työvoiman uusintaminen ja tutkinnot ovat yliopiston loppusuoritteita. Näistä syistä johtuen yliopisto pitää tärkeänä, että tutkintojen painoarvo säilyy korkeana myös tulevaisuuden rahoitusmallissa.
Rahoitusosuuden siirto alemmista tutkinnoista opiskelijapalautteen perusteella jaettavaan rahoitukseen ei ole ehdotetussa laajuudessa tarkoituksenmukaista, vrt. edellä.
Yhden prosentin siirtyminen ylemmistä yliopistotutkinnoista 55 opintopisteen suorittaneiden määrän kriteeriin lähtee valtioneuvoston rakennepoliittisen ohjelman tavoitteista. Opintoprosessien toimivuus on tärkeää. Tältä osin on kuitenkin vaarana, että vahva painotus 55 opintopisteen suorittamiseen suhteessa tutkintojen tuottamiseen ohjaa yliopistoja rajoittamaan opiskelijoiden opiskeluoikeuden minimiin, jolloin varmistetaan 55 opintopisteen sisältyminen tutkintoihin.

5. Pidätkö ehdotettua julkaisufoorumin ottamista rahoituksen laskennan perusteeksi, vertaisarvioituille julkaisuille ehdotettua laskentamekanismia ja vuosien 2015-2016 siirtymäkauden käyttöä tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- Lapin yliopisto pitää julkaisufoorumin tasoluokituksen ottamista mukaan yliopistojen rahoitusmalliin oikean suuntaisena tapana toimia, mutta kuitenkin tietyin varauksin. Miten kyetään arvioimaan, ovatko JUFO-luokituksen tasoille sijoitetut julkaisut oikealla tasolla? Millaisella arvioinnilla tasomuutokset tehdään? Miten varmistetaan, että eri tieteenaloja kohdellaan tasapuolisesti?
Tässä vaiheessa esitetty vertaisarvioitujen artikkelien mukaan ottaminen (luokka 0) on kannatettavaa. Siinä vaiheessa, kun siirryttiin uuteen rahoitusmalliin, ministeriö korosti mallin pitkäjänteisyyttä. Vuoden 2015 rahoitukseen vaikuttavat vuosien 2011, 2012 ja 2013 julkaisut ja vuoden 2016 rahoitukseen julkaisut vuosilta 2012, 2013 ja 2014. Lapin yliopisto pitää ehdotettua siirtymäaikaa liian lyhyenä. Esimerkiksi yhteiskuntatieteissä julkaisuprosessi kestää yleensä kaksi vuotta. Jotta yliopisto voi aidosti vaikuttaa opetus- ja tutkimushenkilökunnan julkaisuprosesseihin, tulee siirtymäkauden kattaa vähintään vuodet 2015-2018.
Taiteellisen toiminnan indikaattorit tulee ottaa mukaan rahoitusmalliin. Taiteellisen toiminnan tuloksia voidaan arvioida saman tyyppisillä indikaattoreilla kuin JUFO-luokituksen indikaattorit ovat. Indikaattoreita on kehitetty Aalto-yliopistossa, Taideyliopistossa ja Lapin yliopistossa.

6. Pidätkö siirtymäkauden jälkeistä tutkimuksen laadun vahvempaa korostamista tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli tieteenalakohtaiset erot kyetään ottamaan huomioon ja siirrytään tieteenalakohtaisten julkaisuvolyymien tarkasteluun, Lapin yliopisto pitää muutosta tarkoituksenmukaisena.

7. Pidätkö muiden julkaisutasojen huomioimista rahoitustekijänä ehdotetulla tavalla tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- Muiden julkaisujen huomioon ottaminen ns. yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen näkökulmasta on pieni avaus oikeaan suuntaan.
Lapin yliopisto pitää tärkeänä, että yhteiskunnallinen vaikuttavuus tulee jatkossa vahvemmin mukaan yliopistojen rahoitusmalliin. Lapin yliopisto on käynnistänyt oman yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen suunnitelman laatimisen. Samassa yhteydessä on tavoitteena luoda yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen/vaikuttavuuden indikaattoreita toiminnan seurantaan ja arviointiin. Yliopisto pitää erittäin kannatettavana, että myös ministeriö käynnistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tarkasteluprosessin.

8. Pidätkö tutkimusosioon liittyviä muita ehdotuksia tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- Luopuminen osittamisesta ja julkaisupisteiden suuntaaminen yliopistoille (yksi/yliopisto huolimatta siitä, että useampi kirjoittaja) edistää yhteistyötä ja on kannatettavaa. Laajojen yhteisartikkeleiden kirjoittaminen ei kuitenkaan ole ominaista kaikilla tieteenaloilla, vrt. yhteiskuntatieteet/luonnontieteet, joka on mallin sovelluksessa otettava huomioon.
Monografioiden kirjoittaminen on keskeinen osa esimerkiksi oikeustieteellistä julkaisukulttuuria. Monografioiden edellyttämä työ määrä on huomattavasti yksittäistä artikkelia suurempi, jolloin sen pisteyttäminen vähintään kertoimella neljä on täysin perusteltua.

9. Pidätkö työryhmän muita ehdotuksia tarkoituksenmukaisina?

Vastaajien määrä: 1

- On tärkeää, että UNIFI ry paitsi huolehtii palautekyselyn jatkuvuudesta myös kehittää kyselyn sisältöä ja arviointiasteikkoa yhdessä yliopistojen kanssa. Tulosaaineisto tulee saattaa tieteellisen tutkimuksen kohteeksi. JUFO-luokituksen tarkistaminen nelivuotiskausittain on järkevää. Huomioitava on, että yliopistoille tulee olla tiedot muutoksista riittävän aikaisessa vaiheessa, eli tällä hetkellä yliopistoilla tulee olla luokitustieto vuosien 2017-2020 osalta.
TSV:n toiminnan läpinäkyvyys ja informaation kulku TSV:lta yliopistoihin ovat tärkeitä periaatteita.
Lapin yliopisto pitää tärkeänä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kriteerien sisällyttämistä rahoitusmalliin.

10. Muuta lausuttavaa ehdotuksesta rahoitusmallin tarkistamiseksi

Vastaajien määrä: 1

- Taidealojen ohella esim. tekniikka ja lääketieteet saavat voimassa olevan rahoitusmallin perusteella ns. alakohtaista rahoitusta. Taidealalla Aalto-yliopisto ja Taideyliopisto ovat saaneet tämän lisäksi huomattavan kehittämisrahoituksen.
Lapin yliopisto katsoo, että tekniikan ja lääketieteen rahoituserät korjaantuvat JUFO -luokituksen käyttöönoton myötä, jolloin näiden alojen alakohtaisesta rahoituksesta voidaan luopua. Sen sijaan taidealojen alakohtainen rahoitus tulee säilyttää.
Alakohtaisen rahoituksen lisäksi myös taidealat tulee saada selkeästi osaksi tulosten perusteella jaettavaa rahoitusta.
Toteutettu opintotuki uudistus, joka perustuu erikseen kandidaatintutkinnon ja erikseen maisteritutkinnon opintotukeen, ei välttämättä johda tutkintojen suoritusaikojen lyhenemiseen, vaan hidastaa niiden opiskelijoiden valmistumista, jotka joutuvat siirtymään kandidaattipintojen vaiheessa työelämään rahoittaakseen tutkinnon suorittamisen loppuun.